

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy óra — — — 270 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünneppok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 150. szám

Szerda, július 4

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentésel. —

A háború mai hírei.

Pánik Szentpétervárott.

Budapest, július 4. A Corriere della Sera jelenti Londonból:

Mig az orosz front helyzete javul, addig Szentpétervárott pánik uralkodik. A fővárosból ezrével menekülnek, mert a béke melletti tüntetésektől és zavar-
gásoktól tartanak.

A maximalisták elítélik az offenzi-
vát, Kerenszkijt elfogultsággal vádolják
és kijelentik, hogy az entente által kor-
rumpált kormány tömegsírba kergeti
Oroszországot.

Anarchista zavargások.

Budapest, július 4. Szentpéter-
várról jelentik:

A kormányt értesítették, hogy az
anarchisták megszállták Durrovo tá-
bornok házat, amire a kormány elren-
delte az ottlevő anarchisták elfogatását.
Szentpétervár katonai kormányzója erre
körülvéttette az említett házat az ablako-
kon keresztül benyomultak a házba, az
anarchisták bombákkal fogadták őket,
de azokat végül mégis lefegyverezték és
közülök hatvanat elfogtak.

Orosz hivatalos jelentés az offenzíváról.

Budapest, július 4. Szentpéter-
várról jelentik hivatalosan:

A délnyugati arcvonalon harcoló
hadseregek legyőzték az ellenséget és be-
nyomták vonalaikat. A döntő harc meg-
kezdődött. Testvéreink győzelmesen vo-
nulnak előre a délnyugati fronton és
támogatást várnak tőlünk. Mi nem le-
szünk árulók, az ellenség hallani fogja
ágyuink dörgését. Felszólítom a délnyu-
gati csapatokat, fejtsek ki minden erejü-
ket, mert különben elátkoz bennünket
az orosz nép, mely védelmét reánk bizta.

A tegnapi esti Wolf-jelentés.

Budapest, július 4. A Wolf iroda
jelenti tegnapi estéről:

Keleti harctér: Az oroszok Zborov
vidékén tejtették ki a legnagyobb nyo-
mást. Ujabb harcra vetett tömegeknek
sikerült a szövetségesek harcvonalát
visszaszorítani. Egy magyar osztágot,
amely egy magaslaton szilárdan kitartott,
két oldalról kö ülvettek és elfogtak. Ko-
ninchynél nem jutottak előre, Brzezany-

tól a Dnyeszterig az egész első vonal
ismét a német és török csapatok kezén
van. Brzezanytól délre minden támadást
megállítottunk.

Sajtóhadiszállás jelentése.

Budapest, július 4. A sajtó-
hadiszállásról jelentik:

Az oroszok a tegnapi harcokban
Zborovon túl északi irányban kiterjesz-
tették támadásuk területét. Ezen szaka-
szon tegnap a legerősebb tüzérségi tü-
zelés dult, mely tökéletesen elpusztította
állásainkat.

Csapatunk feltartóztatták az orosz
tömegek páncélos automobilon által tá-
mogott rohamát, mely a legnagyobb
dühvel indult meg. Ötszörös tulerő ro-
hanta meg állásainkat, míg végre sike-
rült árkainkba benyomulniok.

Csapatunk lépésről-lépésre harcolva
felfogták a borzalmas erejű támadást.
Brzezany területén orosz hadosztályok
olyan kimerültek, hogy újabb támadás-
hoz nincs erejük.

Tengeralattjáróink sikere.

Budapest, július 4. Berlinből
távíratozzák: Az admirális jelenti:

Buvarhajóink ujjában ismét na-
gyobb számú gőzöst, vitorlást súlyesz-
tettek el az Atlanti óceánon.

A parlamenti helyzet

A munkapárt jelöltjei az alelnöki, háznagyi és jegyzői tisztségekre.

Budapest, július 4. A nemzeti
munkapárt tegnap esti értekezletén a
képviselőház alelnökeinek Simonsics
Elemért és Szitovszky Bélát, ház-
naggyá Angyal Józsefet, jegyzőknek
pedig Almásy Lászlót, Hoványi
Gézát, Mihályi Pétert, Pál Alfrédet,
Szinnyei-Merse Félixet, Sztojka
Kálmánt és Vermes Zoltánt jelölték.

Az Apponyi párt értekezlete.

Budapest, július 4. Az Apponyi-
párt keddi esti értekezletén Tóth János
megköszönte a képviselőház elnökévé
való jelölését, majd utána a párt ki-
mondotta, hogy az alelnökök választá-
sában nem vesz részt. Tudomásul vették
továbbá a jegyzők és bizottsági tagok
jelölésére vonatkozólag, hogy a kor-
mányt támogató pártok közös listában
állapodtak meg.

A horvát bán tanácskozásai

Budapest, július 4. Mihálovics
Antal horvát bán tegnap délután a kép-
viselőházban Eszterházy Móric gróf
miniszterelnökkel tanácskozott, majd a
horvát képviselőkkel folytatott megbeszé-
lést.

Az osztrák amnesztia-rendelet.

Budapest, július 4. Bécsből
távíratozzák:

A parlamentben ma általános volt
az izgalom az amnesztia-rendelet miatt.
A német szövetség indítványt fogadott
el, amelynek értelmében a szövetség el-
nöksége felkereste a miniszterelnököt és
közölte vele, hogy a német szövetség
nem támogatja a kormányt. A cseh-or-
szági német képviselők azt tervezték,
hogy mandátumaikat együttesen leteszik
és az uralkodó előtt küldöttség útján fe-
jezik ki aggodalmukat, a tervet azonban
később elejtették.

Bécsből jelentik: Kramarcot és Re-
sint fogságukban hivatalosan értesítették
az amnesztia-rendeletéről, egyelőre azon-
ban mindketten fogva maradnak, mert a
hazafutáson kívül másért is el vannak
ítelve. Kiofac szintén fogva marad, mert
kémkedésért is van ellene ítélet. Így
ügyükben a királynak külön elhatározása
szükséges.

A német birodalmi gyűlés.

A nyári ülészek kezdete.

Budapest, július 4. Berlinből
távíratozzák:

A birodalmi gyűlés nyári ülészaka
ma megkezdődött. A költségvetési bi-
zottság megkezdte a hadihitel tárgyalá-
sát.

Az államtitkár a pénzügyi helyzet-
ről, a külügyi államtitkár pedig a sem-
leges országokkal való viszonyról nyi-
latkozott.

Nyilatkozatok a háborúról a né- met birodalmi gyűlésen.

Budapest, július 4. Berlinből
távíratozzák:

A birodalmi gyűlés költségvetési bi-
zottságában a tengerészeti államtitkár ki-
jelentette, hogy a tengeralattjárók min-
denfelé rendkívül örvendetes eredmé-
nyeket érnek el. Bizalommal néz a ten-
geralattjáró hadjárat döntő folytatásának
elébe. Veszteségeink igen csekélyek, a
legcsekélyebb okunk sincs kételkedni a
sikerben.

Helfferich államtitkár szám-
szerű adatokkal mutatta ki, hogy Anglia
rövidesen annyi tonnatartalommal fog
csak rendelkezni, amivel szükségletét
többé nem fogja fedezheti.

A hadügyminiszter ismertette a had-
ügyi helyzetet és kifejezte abbéli meg-
győződését, hogy a sok ellenség elle-
nére a háborút szerencsésen befejez-
hetjük.

Egy Habsburg rohamoz!

A Medeazza melletti ütközet 1917 május 25.
Irtta: Hübner Sándor.

Tüzes pompában ragyog a nap fön a kék, szelid felhőjü égboltozaton. Sugarai a csillogó-villogó tengerre omlanak és a ringó hullámok milliószor tükrözik vissza képét. Odaát, a látóhatár másik végén, ahol ég, föld, tenger összetalálkozik, Triesztet látni a Hermadáról, olyan, mintha néhány vonallal odalehelték volna a nagy kékségre.

Messze szétáruul innen a boldogtalan vidék, amelyen tiz isonzói csata vére párolgott már szerte.

Velünk szemben — oly közel, hogy szinte kézzel elérné — Monfalcone fekszik. Ágyuk rostává lőtték. Az új városnak a tenger partján már csak büszke romjai vannak. Az óváros még aránylag jól járt, csak a tengerparttól valamelyest beljebb vonult, most szerényen hozzásimul a végső dombnyulványokhoz, amelyek az olasz alföldbe szögellnek. Maga az alföld olyan, mint egy bozótos kert homályos zöldben, amelyet az Isonzó széles selyemszalagja övez.

Az immár két esztendő isonzói harc terepét az olasz mélyföld felől — amennyire hermadai figyelőhelyünkről látni — két darabra tépi a 100 méter mély és több mint 100 méter széles Brestovica-szakadék, amely a parttól hat kilométerre egyúttalad a parttal, Triesztet érintve. A tengertől távolabb fekvő rész egyetlen szürkeség, tiszta Karszt. Itt-ott néhány bokor, elvétve egy-egy fa. A San-Michele, a Fajti-Hrib átfenyegnek ide. Kosztanyevica, Hudilog és Selo romjai a háboru borzalmaikat sóhajtják. A tenger és a Brestovica-szakadékba beleékelődik a Hermada kötemege.

A büszke Hermada — a gát, mit Isten keze épített nekünk, hogy megtörjék rajta az olasz áradat — elrekeszti Trieszt utját. A Hermadáról egyre törpebb dombok gyűrűznek lefelé. Flondaron át Monfalcone felé két kilométer hosszúságban.

A Hermada keresztorlaszának van egy 150 méternél mélyebb, meredek várárka, amelynek másik oldalát az alacsonyabb medeazzai magaslatok alkotják. A várároknak azon a kijáratán, amely az ellenség felé esik, van — azaz hogy volt — Medeazza. Házomlادékok emlékeztetnek rá. A helységet az ellenség felé a 145. és a 175. számú kisebb magaslatok rekesztik.

Május 25-én itt a 11. sz. gyalogezred három százada és egy bosnyák század 30 tisztet, 2003 embert fogott el és 19 géppuskát zsákmányolt, sok hadianyaggal.

Egy ifju Habsburg is velük csinálta a rohamot.

Ezen a napon, a tizedik isonzói csata nagy pergőtüzes napján, a három 11 es század tartalékban volt a Hermada-árokban. Délután három órakor a zászlóaljparancsnok megkapja a parancsot: „Ellenség Flondarnál áttört. A három század azonnal ellentámadásba megy és kivetí az ellenséget.”

Riadó a zászlóaljnál. A parancsnok és tisztjei egy kilátó helyre sietnek tájékozódni és látják, amint olasz gyalogsági tömegek sodródznak a 175-ös magaslat ellen Medezánál. Csak egy elhatározás marad: előbb elérni a magaslatot, mint az ellenség! A századok odasietnek. A tizenegyesektől jobbra és balra saját csapatok húzódnak hátra. „Sebaj! mi tizenegyesek Istennel előre!” — kiáltja a zászlóaljparancsnok.

De már késő! késő! Az ellenség már fön van a 175-ösön. Hencgeve fölállítja géppuskáit és járőröket küld előre.

Wieronski kapitány, az alacsony, gyöngé, mozgékony parancsnok, a maroknyi 11-esek csataistene, nem vesztí fejét: „Nem egyenesen a 175-ösre, hanem baloldalt le a 145-ösre és onnan támadni a 175-öst!”, Már viszik is a parancsörtisztek századparancsnokuknak írásban. Egyiküket leüti egy gránát. Haldokolva is magasra tartja a parancsot. Egy másik odaugrik, kikapja a halott kezéből a cédulát és vágatva viszi a 10. századhoz. Sikertült!

A századok a 145-ös magaslat mögött csoportosulnak.

Az ellenség nehéz és könnyű tüzérsége, aknáit és géppuskáit belevágnak ebbe a gözzel, füsttel, porral kavargó kétségbeesett zürzavarba, lövedékek robbanása és haldoklók jajgatása hallik. A tömzsi kis tartalékos főhadnagy, Ritt, békeidőben kerületi biztos, most vakmerő, vitéz harcos, nem hisz a szemének: Lipót Szalvátor főherceg, tüzérfőhadnagy áll előtte. Mindenáron velük akar harcolni.

— Fenségednek nem kell itt harcolnia!
— Maradok!

A császári főherceg — puska a kezében, lőszer a börtáskájában — Ritt főhadnaggal, Bodnár káplárral és Rach közlegénnyel elsőnek megy rohamra egy olasz géppuska ellen. A 11-esek ujongva utána. Kézitusára kerül a sor. Az olaszok közt kiüt a pánik. Néhányan megadják magukat, a többiek visszaözlönlének. Hasztalan törnek új olasz zászlóaljak a császári herceg maroknyi csapata ellen. Egy fél század — Malavski hadnagy vezetésével — oldalt és hátra kapja az előretörő ellenséget. Az olaszok megfutamodnak. 6 tiszt, 400 ember és 5 géppuska az első zsákmány.

Most még a 175-ös magaslatot kell elvenni Wieronski kapitány egy század bosnyákok kap támogatásul. Terve az, hogy egy fél század Fiala hadnaggal lekötí az ellenséget a 175-ösön, amelyet délről a császári herceg, északról a bosnyák század fog támadni. Éjjel fél 11 van. Fiala hadnagy csapataival nekimegy a 175-ösnek. Az ellenség ráfeledkezik hőseinkre: gyalogság, géppuska, tüzérség, mind a bátor csapatra zudul. Ebben a pillanatban a bosnyákok északról, a császári sereg délről oldalba és hátra kapják az ellenséget.

— Brávó, tizenegyesek! kitartás tizenegyesek! — kiáltja a császári herceg lövöldözés és kézitusája közben.

Az ellenség visszadobva. De konokságában újra ellentámadást próbál. Zászlóaljparancsnokaink hátbatámadják. Rettenő zürzavarban futnak vissza az olaszok, eldobálva fegyvereiket, magukkal ragadva az új tartalékokat is, amelyeket azért kergettek előre, hogy visszahódítsák a magaslatot. Géppuskáink és katonáink szinte őrjöngve lövöldöznek bele az olasz emberkaoszba.

A 145. és a 175. magaslatokat végérvényesen elfoglaltuk.

Nem egészen 500 osztrák-magyar katona 60 tisztet és 2000 embert ejtett foglyul, háromszor annyit megölt és megsebesített.

Gyermekkorunkban tanítónk egyszer az asperni csataterre vezetett minket. Az asperni oroszán előtt elbeszélte nekünk, milyen kemény tusa volt itt anno 1809-ben. Fialat szívünk megdobbant a lelkesedéstől és majdnem kiugrott büszkeségében, mikor tanítónk Károlyról, a főhercegi hősről beszélt, aki felkapta a Zach ezred lobogóját és rohamra vezette az ezredet, mikor az arcvonal megingott.

Most vajjon nem így történt?

HIREK.

— Hivatalos jelentések július hó 3-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harctér:

A Stochod-mentén gyengébb támadásokat visszautasítottunk. Zborowtől délnyugatra sikerült az ellenségnek a mieinket túlhaladó haderők harcbevételével arcvonalunk egy csekély részét előkészített hátsó állásainkba visszaszorítani. Az osztrák-magyar csapatok itt nehéz áldozatokkal teljes harcokban, a túlérőnek csak lépésről-lépésre engedve tették lehetővé, hogy a tartalékok közbelépése a helyzetet és az erőviszonyokat visszaállítva további támadások itt nem következtek. Koninchynál több erős

előretörést véresen visszavertünk. Brzezany területén az oroszok eddigi sikertelen támadásaik és igen nagy veszteségeik folytán szünetre kényszerültek.

Olasz harctér:

A 20. és 31. honv. gy. e. osztagai Costanjovicánál elfoglaltak egy ellenséges előállást és két tisztet, 270 főnyi legénységet és két géppuskát szállítottak be.

Délkeleti harctér:

Változatlan.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

A tüztevékenység általánosan csak este felé élénkült fel és az Ypern-szakaszon jelentékeny erősséget ért el. Rupprecht trónörökös hadcsoportjánál az angol vonalakba történt előretöréseink a Labassei-csatornától északra, Lenstől nyugatra Bullecourtnál jó felderítési eredménnyel jártak. Hargicourtnál, St. Quentinől északnyugatra őrségeknél egy csatározásban szintén foglyokat ejtettünk és hadianyagot zsákmányoltunk. A német trónörökös arcvonalán a franciak ismét megkísérelték, hogy a La Bowellei-fensíkon és a Maas balpartján elvesztett árkaikat visszazerezzék. Czernyól délkeletre visszautasító tüzünkben két támadásuk veszteségteljesen összeomlott. Az avacourti-erdő szélén és a 304-es magaslaton megsemmisítő tüzelésünk megakadályozta, hogy a támadásra előkészített ellenséges rohamcsapatok árkaikból előtörjenek. A Champagneban a Poel tájékan egy vállalkozásunk szándékunkhoz képest sikerült. Felderítőink foglyokat és zsákmányt hoztak magukkal. Hat ellenséges repülőgépet lelőttünk, egyet közülök Richthoffer kapitány báró lőtt le.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonalala: Mig a Keleti-tenger és a Pripjet között a harci tevékenység csak Rigánál és Smorgonnál emelkedett. A tüztevékenység erős volt a Stochod középső folyásánál, ahol azon résztámadások a Kowel—Luck-i vasut mentén veszteségteljesen megfűszultak és délfelé egészen a Zlota-Lipáig. Itt a keletgaliciái csata folytatódott. A nyugati Stripa-part magaslatain előretörve azon tömegtámadásoknak sikerült a betörési helyet észak felé kiszélesíteni. Tartalékaink közbelépése megállást parancsolt az ellenségnek. Koninchynál délelőtt és délután az oroszok erős támadásai új állásaink előtt súlyos veszteségekkel összeomlottak. Tovább délre az ellenség még nem tudta összeszedni erejét, hogy támadásait a brzezanyi magaslati állások ellen megújítsa.

A Kárpátokban, Romániában és a macedon fronton a helyzet változatlan. — Ludendorff.

— Felmentett járványügyi biztos. A m. kir. belügyminiszter dr. Miskolczy Imre országgyűlési képviselőt a Torontálvármegye területére szóló járványügyi miniszteri biztosi megbízatása alól felmentette.

— A vármegyei tisztviselők egyesülete és a kormányváltás. Budapestről jelentik: A vármegyei tisztviselők egyesülete tegnapi értekezletén Horváth József előadó megállapítja, hogy a tisztviselők örömmel veszik tudomásul a kormányváltást, ami által a közigazgatás államosítása lekerül a napirendről. Javasolja, hogy emlékiratban hívják fel a kormány figyelmét önkormányzati reformok életbe-léptetésére és arra, hogy a közigazgatási reformok előkészítő munkájához mielőbb fogjanak hozzá. A vármegyei tisztviselők fizetés-rendezésének kérdését időszerűtlennek tartja, ellenben segély kiutalását kérelmezik. Az értekezlet hozzájárult az előadói javaslatához.

Az egyesület d. u. 3 órakor tisztelt Ugron Gábor belügyminiszternél, aki az üdvözlése után kijelentette, hogy a közigazgatásnak modern irányban való fejlesztésére fordított munkálatokban szívesen látja az egyesület

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZINHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, 1917. évi július hó 5-én két előadás: este fél 7 és fél 9 órakor rendes helyárok mellett, elsőrangú szalonzenekísérettel:

De Castro grófnő.

Elsőrangú detektívdráma 4 felvonásban. A főszerepben a világhírű Stuart Webbs.

Azonkívül érdekes kísérő műsor.

Azonkívül érdekes kísérő műsor.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Csütörtökön, július 5-én csak egy előadás,
fél 9 órakor, rendes helyarakkal

Lotte Neumann dráma!

A fővaskorona.

Dráma 4 részben.

Főszereplő: Lotte Neumann.

Gyönyörű kísértő műsor.

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Helyárak Mársékelt: páholyülés 80 f., I. hely 70 f., II. hely 60 f., III. hely 40 f.
Rendes: páholyülés 120 K., I. hely 100 K., II. hely 80 f., III. hely 50 f.

támogatását. A küldöttség éljenzéssel vette tudomásul a miniszter szavait.

Leközöltük budapesti tudósítónk fenti jelentését, hogy hiradással legyünk az abban foglaltakról. Nézetünk szerint azonban az egyesület nem kevésbé tulment a hatáskörén, amikor az ország közigazgatási tisztviselőinek összessége nevében foglalt állást ezekben a kérdésekben. Eltekintve attól, hogy az egyesület nem foglalja magában a közigazgatási tisztviselők összességét és így már csak azért sem beszélhet azok nevében, azt sem tartjuk feltétlenül bizonyosnak, hogy az egyesület tagjai valamennyien osztják annak a pár egyleti vezetőnek nézetét, akik a tegnapi értekezleten jelen voltak. Miután pedig sem az egyleti közgyűlés, sem senki más erre a lépésre nem adott felhatalmazást az illetőknek, azok inkább egyéni véleményüket nyilváníthatják, mintsem az ország közigazgatási tisztviselői nevében beszéljenek.

Az ideai termés őrlése. Ismételt előfordult a vármegyében, hogy az ideai termésből az egyes malmok őrlési tanúsítvány nélkül őrlöttek abban a hiszemben, hogy az új termés feldolgozásához nem kell őrlési tanúsítvány. Miután ez kifejezetten kihágást képez és mivel az ideai termést zár alá helyező kormányrendelet megadja a módot arra, hogy az ideai kenyérmagvakból kivételesen őrltetni lehet, a vármegye alispánja körrendeletet intézett az összes főbírákhoz és utasította őket, hogy a községelöljáróságokat értesítsék, hogy az ideai termésre vonatkozólag is kiadhatók az őrlési tanúsítványok oly mértékben, amint azt a termésfelosztási rendelet megengedi, azzal a változással, hogy azokra rávezetendő: 1917. évi termés és ezek a tanúsítványok külön jegyzékbe foglalandók.

A hadiszolgáltatások ellenértéke. Nagybeeskerek város polgármestere felhívást bocsájtott ki a város közönségéhez, amelyben felszólítja mindazokat, akik a teljesített hadiszolgáltatások ellenértékét nem kapták meg, ebbeli igényeiket f. hó 10-én és 11-én d. e. 8—1 óráig a polgármesteri hivatalban jelentésük be. A felhívás egyébként teljes szövegében lapunk mai számában a hirdetési részben is feltalálható.

Jóteknycélú szini előadás Nagyzezsényen. Nagyzezsényről írja tudósítónk: Péter és Pál napján folyt le a legszebb sikerrel, Nagy- és Kiszezsény uri ifjúságának jóteknycélú szinielőadása a közönség nagy érdeklődése mellett. A közönség a műsor minden egyes számát nagy tetszéssel fogadta és az összes szereplőket zajosan ünnepelte. Az elő-

adók és rendezők büszkék lehetnek a sikerre, mert a díszes vendégsereg tulnyomó részét a környék intelligenciája képezte, akik elismeréssel és legjobb kedélyhangulatban csak a reggeli órákban hagyták el a szinielőadás helyiségét, magukkal vivén egy igen kellemesen töltött estély kedves emlékeit. A szép erkölcsi siker mellett szép anyagi siker is volt, mert az estély 484 koronát jövedelmezett háborus jóteknycélokra. Felülfizettek: Trifunov Vladimir 12 K., Merschorf Mihály 10 K., Schmidt Mihály 8 K., Düppong Mihály 8 K., Nikolajevits Milivoj 6 K., Eusch István 5 K., Popov Lázár 4 K., Cammerlenghi Róbert 4 K., Gerőfi Miklós 4 K., Petanek János 3 K., Reiter Bálint 3 K., dr. Filiponé 3 K., Moravic Gyula 2 K., Düppong Péter 2 K., Filipon Emilia 2 K., Mész Györgyné 2 K., Szilberné 2 K., Kungel Károly 2 K., Christian Antal 2 K., Czappan István 2 K., Davidovics János 2 K., Popovics Sándor 2 K., Kungel N. 2 K., Lefort N. 2 K., Fohsz J. 2 K., Arag József 2 K., Ollinger Károly 2 K., N. N. 2 K., N. N. 2 K., Móró Henrik 1 K., Lambing Mária 1 K., Bruckner Samu 1 korona.

Adomány. A június 29-ikén megtartott Péter és Pál-napi gyűlésre utólag özv. Mencer Ignác 3 koronát, Mencer Lipótné 3 koronát és Mencer Lipót 4 koronát adományoztak, amit a polgármester a gyűjtött összeghez csatolt.

A gyomor tájekának felfujsága, hascsikarás, savanyu főibőfőgés, nagyfoku gomorégés, étvágytalanság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz azon tulajdonságánál fogva, hogy a gyomor és a bélcsatorna kitisztítását gyorsan és alaposan elvégzi, nemcsak az emésztésre gyakorol jótékony befolyást, hanem az általános közérzetre is.

A VÁRMEGYÉBŐL.

PANCSOVA.

Előléptetés. A m. kir. belügyminiszter Blazsek József, a pancsovai határszéli rendőrkapitánysághoz beosztott polgári biztost dektív felügyelővé nevezte ki.

A hadikölcsön eredménye Pancsován. A június 26-ikán lezárt hatodik magyar hadikölcsönre Pancsován 5.674.250 koronát jegyeztek. Ez az eredmény az ötödik hadikölcsön eredményét 1.436.700 koronával haladja túl.

A sötét Pancsova. A Délvidéki Lapokban olvassuk: A városi világitási vállalat kénytelen volt üzemét beszüntetni, mert szénkészlete elfogyott. Pancsován hétfő óta nincs légszusz, az utcák, nyilvános helyek sötétek, az ipari motorok megálltak, gyertyák pislognak mindenfelé addig míg a készlet el nem fogy.

A vármegye közállapotai.

Az alispán jelentése a tavaszi közgyűléshez.

Nagybeeskerek, július 4.

Népmozgalom.

A háborus élet legszomorubb statisztikája, a népmozgalmi följegyzések igazolják, hogy a háboru sorvasztó hatása a népesedésre folytonosságban tart tovább. Igaz ugyan, hogy a legutolsó félévben a születések számában az előző félévhez viszonyítva örvendes emelkedés jelentkezik, ezzel szemben azonban a halálozási szám megdöbbentő emelkedést mutat. És ha vesszük, hogy e számban a hadban elesetteknek csak egy része foglaltatik, nem titkolható az a szomorú tény, hogy a halálozások számának ily rendkívüli felszökésére a hiányos gyenge táplálkozás is nagy befolyással volt.

Összehasonlítás okáért idézem itt korábbi jelentéseimből a népmozgalmi adatokat 1915. évi május hó 1-től kezdve:

	születés,	házasság,	halálozás.
1915. májustól	10468	1831	7524
1915. októberig			
1915. októbertől	4020	1767	6622
1916. májusig			
1916. májustól	3060	822	4804
1916. októberig			
1916. októbertől	5024	1515	8148
1917. májusig			

Közegészségügy.

A vármegye közegészségügyi viszonyai a múlt félévvel szemben javultak, járványos, illetve heveny fertőző betegségek, úgymint: vörheny, difteritisz, kanyaró, járv. fültömírgylob, bárányhimlő, hasihagymáz, hólyagos himlő és kiütéses hagymáz betegségei esetek szórányosan fordultak elő. Kiütéses hagymáz 4 esete három helyen fordult elő, hólyagos himlő pedig 272 betegedési esetben 2 városban és 50 községben volt. A halálozási % 17. 1/2.

A belügyminiszter ur vármegyénk egész területére múlt év december hó vége felé a hólyagos himlő ellen az általános újraoltást elrendelte; ez foganatosított és január végével teljes befejezést nyert.

Az elmúlt félévben az orvosi karban a következő változások voltak: Marczekovich Ödön dr. zichyfalvai és Ofner Károly dr. szenthuberti körorvosok, Tolveth Rezső dr. alibunári járási orvos meghalt, Gerő Leó dr. törökbecsei járási orvos nyugdíjaztatott.

Közlekedésügy.

A törvényhatósági közutak hálózatában az elmúlt félévben változás nem történt. A kiépített törvényhatósági utvonalak hossza 476.158 km, a ki nem épített törvényhatósági utak hossza pedig 129.535 km.

A törvényhatósági közutak hálózatának összes hossza tehát 605.511 km, melyből 5896 km. idegen kezelésben levő város utzakasz. Fent jelzett időszak alatt a kiépített utszakaszok nagy általánosságban kielégítő állapotban voltak. Az átkelési szakaszokban, különösen Karlován, Beodrán, Perjámoson, helyenkint azonban a külső szakaszokon is, pld. a nagybeeskerek—zsombolyai ut 56—59 km-ében, a törzsudvarnok—basahidi ut 2—7 km, a bánlak alibunári közut 40—43.7 km, szakasza s a Karlova vasutállomáshoz vezető uton a kavicsréteg a megengedett mértéken túl kopott, többé-kevésbé kigődrösödött.

Elterítettett összesen 2153 m³ zuzottkavics. Ennél több fedanyagot a kőbányák szünetelése, valamint a vasuti szállításhoz a kifuvározásnál jelentkező állandóan halmozódó nehézségek miatt beszerezni és felhasználni nem lehetett.

A törvényhatósági közutak melletti földeken összegyűlt belvizek gyorsabb elvezetése érdekében a billéd—csenei ut egy helyen s az écska—orlód—módosi ut szintén egy helyen átvágattott és ott az érdekelték által ideiglenes átvezető létesített.

Ugyanezen szokatlanul magas belvizek a billéd—csenei, törzsudvarnok—basahidi, orlód—tamáslakai s a nagykikinda—adai törvényhatósági közutakon a pádkákban és utrészekben a töltés kimosása által jelentékeny rongálásokat idézett elő. A közlekedés biztonsága érdekében szükséges intézkedések megtétek.

A hóolvadáskor jelentkező árvíz a szentjánosi Berzava-hidat, a csávosi Temes-hidat s Tamáslaka mellett egy ártéri hidat meg rongált. Ezen hidak helyreállítása részben már megtörtént, részben folyamatban van.

A ki nem épített utszakaszok a hóolvadás után feláztak s nehezen járhatók voltak.

A törvényhatósági közutakon építkezés nem volt.

Tanügy.

A második háborus tanév 1916 június havában befejeztetvén, az elemi iskolai tanítók általában állomáshelyükön a szünidő alatt a közigazgatási munkálatok elvégzéséhez vétettek segítségül. Több helyen a tanítók napközi otthont létesítettek a kisebb gyermekek részére és így átvették a mezőgazdasági munkák elvégzésével elfoglalt anyák nevelő és ápoló teendőit.

A háboru folyamán az iskolák tanerőiben meggyengültek, benépesítésük pedig igen

Tikkasztó melegben, a test kimerülésekor, fárasztó munkánál, gyaloglásnál, sportolásnál közismert a Brázay

Menthol-sós borszesz

csodás hatása!

kedvezőtlen volt. A tanulók erkölcsi magaviselete meglazult, az apai szigor hiánya és a szülői ház csekély nevelő hatása folytán. A tanulók igen sok esetben és számos községben indokolatlanul kerültek az iskolát. Tekintettel erre a káros tünetre és a tanügyi hatóságok orvoslást célzó felterjesztéseire, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a harmadik háborús tanévnek szeptember hó folyamán való kezdetével a tankötelezettség végrehajtását felfüggesztő rendeletét hatályon kívül helyezte és elrendelte a tankötelesek szabályszerű összeírását és nyilvántartását.

A tanév megkezdése az alsóbb elemi osztályokra nézve szeptember elején, a felsőbb osztályokra nézve azonban csak november hó közepén volt kötelező. Néhány községben a szülők kívánságára a felsőbb osztályokban is hamarabb kezdődött a rendes tanítás. A polgári iskolák és a középiskolák tanéve a román hadüzenet és az erdélyi betörés miatt csak október elsejével kezdődött.

A nagyszámban hadbavonult férfitanító teendőinek ellátására lehetetlen mennyiségben helyettes nőtanítók alkalmaztattak. A polgári iskolákban óraadók alkalmazásával egészítették ki a mutatkozó hiányt. Nemcsak az állami iskoláknál működtek helyettesek, hanem a községek is hoztak áldozatot külön fizetés folyósításával a kirendelt helyettesek részére.

A középiskolák ezen tanévi benépesítése igen kedvező volt. A polgári iskolák általában tulzsufoltak. Ugyanez nem mondható az elemi iskolákról, mert a községekben a tanköteles gyermekeket, főként a fiukat, a szülők a mezőgazdasági és a házkörüli munkák elvégzésénél használják a háboru okozta munkaerőhiány miatt.

A requirálás és népszámlálási munkálatok elvégzésénél az elemi iskolai tanítók szükség szerint közreműködtek.

(Vége.)

265. Bvk. 1917. sz.

544-1

Árverési hirdetmény.

A budapesti kir. kereskedelmi törvényszék 1914. évi 32968. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1914. évi V. 481/2. számú végzése folytán International Harvester Company of Amerika budapesti cég javára 795 kor. 80 fillér tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási, kielégítési végrehajtás folytán 1914. évi március hó 21. napján lefoglalt és 1690 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Felsőíttében Sztani Dusan lakásában és Pusztakisréten a Muntyán-féle tanyán leendő megtartására határidőül 1917. évi július hó 14. napjának délelőtt 10 órája kitzetetik az 1917. évi P. K. 2420/12. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: 1 aratógép, 1 buzaszelelő rosta, 2 disznó, 2 csikó és 1 kocsi

Az árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében még a következő foglaltatok részére is elrendeltetett: Grünwald Zsigmond javára 208 K s jár. erejéig.

Nagybecskereken, 1917. évi július hó 25. napján.

Kiss, kir. bir. végrehajtó.

Kereskedelmi Irodal
teendőkben jártas
férfi vagy női
munkaerő
lehetőleg azonnali
belépésre kerestetik

Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével „Munkaerő” jellegre a kiadóba.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Felhívás.

Felhívom Nagybecskerek r. t. város lakosságát, hogy mindazok, kik a háboru kitörése óta akár saját, akár pedig a német hadsereg részére bármint hadiszolgálatot teljesítettek, ilyenek különösen a személyes szolgáltatások (hadimunkások, kocsisok stb.) fuvarozások, fuvarszközök rendelkezésre bocsajtása, vagy átengedése, átmeneti beszállások, ingatlanoknak katonai célokra való igénybevétele, erődítési munkák által okozott közvetlen károk, élelmiszerek vagy bármint más ingóságok requirálása vagy akármily más módon a katonaság részére való igénybevétele, hogy amennyiben a hadiszolgálatásért ellenértéket egyáltalában nem kaptak, vagy pedig nem kaptak meg a viszonyoknak és törvényes rendelkezéseknek megfelelő ellenértéket, úgy igényeiket az 1912. évi LXVIII. (hadiszolgálatási) törvény-cikk 33. §-a alapján f. évi július hó 10-én és 11-én d. e. 8-1 óráig a helybeli polgármesteri hivatalban jelentsék be, hol ezen napokon a községi bizottság állandóan ügyködni fog és a bejelentésre kerülő igényeket azonnal letárgyalja.

Nagybecskerek, 1917. évi július hó 4-én.

Dr. Perisics Zoltán
polgármester.

711 - 1917. szám.

Árverési hirdetmény.

Közírré tétetik, hogy Jánosföldre község tulajdonát képező, a mezőhegyesi m. kir. állami ménesből származó fedezésre még alkalmas 9 éves s. pej, valamint 9 éves fekete ménje, f. hó 8-án reggel 8 órakor Jánosföldre község-háza előtt nyilvános árverésen eladás alá kerül. Jánosföldre, 1917 június 30.

A községi előljáróság.

Nádor-utca 801. számú
házunk
szabad kézből eladó.

Bővebbet: Dr. Steinbach Bélánál.

Egy három szobából álló
irodahelyiség
és egy istálló kocsiszinnel
a Korona-szálloda közvetlen közelében
bérbeadó.

Közelebbi felvilágosítás
Dr. Hubert Zsigmond ügyvédi irodájában.

Munkáslányok

azonnal felvételnek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

875-1917. szám.

543 31

Hirdetmény.

Köcse község a tulajdonát képező 1 db 8 éves, fekete tenyészmént 1917. évi július hó 15-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen eladja.

Köcse, 1917. évi június hó 30-án.

Előljáróság.

Kétszobás butorozott

lakás

kiadó

Deák Ferenc-utca 7.

Mellékhelyiség nincs.

526-x1

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó
eredménnyel végzett flu heti-
fizetéssel azonnal felvételük

lapunk nyomdájában.

Rikkancsokat

felvesz

a Torontál kiadóhivatala.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.